

ВОНА ПРОЙШЛА УСІМА ДОРОГАМИ ВІЙНИ

Початок на 1 стор.

ком.
— А щоб ви мене так жив! Та шо ви гаваріте!

В родині Марії було троє дітей. Батько працював директором шкірзаводу. В Україні ще давався ознаки голодомору. Родина не розкошувала, але все необхідне було. Маші ще не було і 8-ми років, коли померла мама, лишивши на чоловіка сина Вітю — дванадцять років, Машу і Клаву — чотирьох років. Батько так і не одружився. Виховувати дітей допомагала теща, бабуся Меланія.

Час шов. Дітки підростали. Ось вже старшенький Вітя служить у морфлоті в Севастополі. Маша закінчила медучилище — направили працювати в одну з одеських лікарень. Клава закінчує школу.

22 червня 1941 року, на світанку, коли ще солодко спали одесити й кораблі на причалі, і Рішельє на своєму постаменті додивлявся черговий сон, а ласкаве південне море дослідувало всім коліскову — чіткий, карбований голос Левітана сповістив — війн!

Маша з подругами кинулися до військомату. По дорозі зустрічалися перелякани й розгублені відпочиваючі, що бігли в порт, інші на залізничний вокзал.

У військоматі вже була величезна черга. Серед місцевих одразу було видно відпочиваючих, які також просилися на фронт.

Лікарня, де працювала Маша, стала військовим шпиталем. Через деякий час фронт прийшов у місто...

Ошатна, весела Одеса тепер нагадувала всі прифронтові міста — розбомблена, згорьована, зранена, без світла й, найстрашніше — без питної води. Місцеве населення від бомбардувань ховалося у катакомбах, що були під містом. Відрізнялося місто від сухопутних, повіченими кораблями, що стояли у порту та бійців, які переважно були матросами-відчайдухами.

Довго тривали роки війни. Вісімнадцятилітнє дівча попало у пекло! Кожен день стогони, кров, жах, перев'язки, уколи, кілометри бинтів, тисячі бійців і кожному віддай частинку серця. Серед поранених був шофер, який мав поранення у голову, руку й ногу. Доглядала, виходжувала, й не знала, що це її доля...

Молоденьку медсестричку бійці поважали. Була врівноважена, щира, чуйна. На перев'язках намагалася не завдавати зайвого болю своїм підопічним. Діяла на зраних бійців як заспокійливе.

До цих пір Марія Іванівна не може зрозуміти, як вона — маленька, худенька, майже

голодна — виносила з поля бою дорослих чоловіків. Що давало надлюдську силу? Жах? Безвихідь? Сила волі? Часто, рятуючи життя бійців під час операцій, віддавала їм свою кров. Піднімалась і продовжувала операцію (була операційною медсестрою).

Перемогу зустріла в Румунії — в містечку Гольц.

Йшов 1945 рік. Одеса вже була визволена. Марія знала, що батько загинув на фронті, що старший брат пропав безвісти. Знала, що бабусі Меланії вже не стало й тому, коли запропонували залишитись служити при шпиталі в Румунії, погодилась.

Дали кімнату, вивчила румунську мову, стала в 22 роки «румункою».

Эх, дорожка фронтова!
Не страшна нам бомбежка люба!

А її доля — Костенко Іван Дмитрович — наш земляк, після шпиталю продовжував підвозити на своїй вантажівці снаряди на передову, а поранених у тил. Чого тільки довелося натерпітись на фронтових дорогах! Та незмінно перед очима стояла медсестричка. Чув її голос, коли його перев'язувала — промовляла: «Потерпи, родной, потерпи, миленький!»

Він пам'ятав, що вона до всіх так промовляла, та до нього ніби якось особливо. Пам'ятав дотик ніжних дівочих рук.

У 1945 році йому також запропонували залишитись в Румунії, але тепер вантажівку й снаряди він замінив на трофейного «Опеля» — возив генерала.

Якось зустрів товариша по шпиталю і той прохопився, що Маша також десь у Румунії. В 1947 році Іван розшукав свою мрію, та освідчитись не посмів, але, побачивши старшу медсестру, Головку Ульяну Степанівну, яку він знав з тих самих пір, як і Машу, все чистісінько їй розповів. Старший капітан медичної служби й засватала Марію.

Та виникла проблема — Маша була військовою і її не відпустили. Її від'їзд міг розцінюватися як дезертирство. Наречений поїхав в Бухарест — у посольство СРСР і там пояснив ситуацію. Десятого березня 1947 року там же, в посольстві, їх і розписали.

Побралися дві сироти...Іван Дмитрович з трьох років був сиротою. Їх, дітей, було шестеро. Він був п'ятою дитиною в родині. Старші брати й сестри виховували стусанами та тязкою роботою. Закінчив тільки 4 класи — більше до школи не пустили. У неповних 14 років вже працював на лісопилці. До війни навчився і чоботи шити, і столярувати, був і теслярем, і каменярем.

Молодята вирішили їхати на Батьківщину чоловіка — в Петропавлівку. Закінчив спеціальні курси й працював на заводі «Київприлад» — керівником охорони.

Своїми руками побудував дім, бо мав велике бажання справжнього чоловіка — все для Машуні та діток.

Родина прожила в шлюбі 54 роки. Виховала трьох доньок і шістьох онуків, та стільки ж правнуків. Рана в голову далася ознаки на старість — почав сліпнути, спочатку на одне око, а потім на друге. В 2001 році пішов з життя. Подружжя має бойові нагороди.

Щиро шанують родину Костенко односельці за чуйність увагу і доброту.

Пошукову роботу провели гуртківці музею, впорядкувала А.М. ЯНІШЕВСЬКА

НАГОРОДИ – ЧОРНОБИЛЬЦЯМ

Перед присутніми виступив член виконкому І.І.Болоніхін

Початок на 1 стор.

торів, евакуйованими та переселенцями із забруднених територій, дітьми-інвалідами й сиротами з числа потерпілих внаслідок Чорнобильської катастрофи з метою виявлення соціальних проблем.

На цьому заході виступили класні керівники 3-10 класів. Промови виголосили: сільський голова Олексій Кодебський, директор школи Татуревич М.О., член виконкому і ліквідатор на АЕС Болоніхін І.І.

Зокрема, Олексій Кодебський зазначив: «Чорнобильська аварія стала не лише найбільшим страхоттям кінця ХХ століття, а й ще й мірилом помилок сучасної цивілі-

зації з одиницею виміру "один Чорнобиль". Сьогодні ми маємо реальне уявлення про наслідки Чорнобильської катастрофи для здоров'я людей. Яку можна дати оцінку стану здоров'я людей, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи?

Перш за все наслідками цієї аварії стало опромінення осіб, які взяли участь у гасінні пожежі й аварійних роботах. 238 осіб захворіло гострою променевою хворобою, із них 29 померли в перші місяці після аварії, близько двох тисяч осіб отримали місцеві променеві ураження, 90 тисяч осіб вимушені були евакуюватись з міст Прип'ять, Чорнобиль та з сіл 30-кілометрової зони, а ще 50 тисяч осіб було відселено із забруднених територій.

Сільська рада після аварії на станції була швидко мобілізована. Була надана допомога у вигляді транспорту, грошова допомога. Були розселені люди, котрі потребували житла. Кожного разу на протязі 25-років надається транспортний засіб, для виїзду в зону відчуження, щоб люди могли у поминальні дні згадати своїх близьких.

Ця життєва драма захопила кожного. Трагедія на Фукусімі в Японії — тому ще одне підтвердження, яким страшним може бути АТОМ. А тому нам потрібно робити серйозні висновки з цих аварій і більше не допускати, щоб ядерна енергетика керувала нами.»

Директор школи Микола Татуревич: «У цьому році ми відзначаємо 25-ту річницю Чорнобильської трагедії. Чорними сторінками торкнулася ця біда нашого села. Одразу з перших днів трагедії на АЕС у військоматі були мобілізовані люди. Пізніше ще прийшлося доукомплектувати склад рятівників. Були кинуті великі сили на приборкання цього лиха. Врешті решт аварія була ліквідована. Але згодом постала задача, як допомогти людям, котрі опинилися у скрутному положенні. З подання О.І.Кодебського на управління механізації і автотранспорту був виділений будинок по вул. Шкільній, в якій заселили переселенців. У результаті була надана не тільки матеріальна допомога, а й моральна. Була отримана переселенцями робо-

Повагу до подвигу чорнобильців висловила завуч школи Г.М.Бондаренко

«Чорнобильців» нагородили грошовими преміями

та, тепло зустріла школа, дитсадок. Було налагоджено безоплатне харчування, пайки. Переселенці внесли свою культуру, деякі з них стали членами виконкому, депутатами сільської ради. А загалом це велика громада, яка все робить задля того, щоб було всім добре й затишно.

Член виконкому Болоніхін І.І. також брав участь у ліквідації Чорнобильської аварії. На той час був командиром у танковому полку військової частини, яка боролася з наслідками аварії на ЧАЕС. Розповів як в екстремальних умовах люди працювали, незважаючи ні на що. Без відпочинку, не маючи відповідного спорядження, ризикуючи здоров'ям і життям люди йшли на виконання поставлених завдань не під страхом кари за невиконання наказу, а з усвідомленням відповідальності за долі мільйонів інших людей.

Серед них було багато молодих людей. Деякі після дози опромінення zostалися каліками. Багато помирало.

Велике лихо принесла ця чорна трагедія на нашу землю. Європейський Союз згодом планує надати Україні технічну й фінансову допомогу. Закриття АЕС в Чорнобилі стало міжнародною проблемою номер один.

Тетяна СИДОРЕНКО

Подяка за подвиг — матеріальна допомога від сільської ради

Задужебно лірикою привітали ліквідаторів учасники хору «Барви»

Шанобливе ставлення виявили школярі: хор підготував пісню-вітання